

دز سعادت ده باب عالی جهود از نهاده
دانشگاه مخصوصه

عمل اداره

مِسْكَنُ الْقُرْآنِ

صَرِيفٌ

۱۳۲۶

اخطر:

مسکنِه موافق آثار جدیدِ المعنويه
درج اینلئين آثار اعاده او باز
قبول او انسور

دین، فلسفه، علوم، هنر و سیاست و ربانی احوال و شوره اسلامیه درست ایند و لفظه در پرنشر از انوار

آبونه بدلي

سنہ لکی التي آیلني

مالک عنانیه ایچون	۸۰	۴۰	غروش
روسیه	۶۹۵	۳۹۵	روبله
ساقر مالک اجنبیه	۱۷	۹	فرانق

صاحب و مؤسسی :

ابوالعلا زین العابدین - ح. اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

قیرلەدن مقوا بورو ایله کوندریلیرسە سنوی

۲۰ غروش فضلە آلنیر

اوچنجي جلد

۸ محرم ۳۲۸ بچشنه ۷ کانون ثانی ۳۲۵

عدد: ۷۲

اجتہاده دائر

امہزاد و منبیلید:

اصول و قواعدی و سنتی جهے بر اجتہاد، آز جوچ بر رأی ایله قاریشیق قیاس ایچون میدان فقهیدن بریر، بر موقع مشروع ویرمک استهین بر فرقہ اوہ دنبرو مخالف فلرینه قارشو بر فوران بولنیوردی. بونلو بتون مسائل فرعیه، بتون مسائل فقهیه نک آنچق نصہ، آنچق آثار و سننه مستند اولماسی لازم کلیدیکنی سویلیورلردی. سعید بن المسیب ورقاوسی، سفیان ثوری ورقاوسی و بونلرک اصحابی بوزمره اهل سنتدن ایدی. ایشته بو فرقہ بتون قوتلریله، بتون موجودیتله ایله آثار و سننی نتیع ایدر، آنک میدانه چیقمانه غیرت ایلیورلردی. بتون افعال، بتون معامله لرینی سنن و آثاره توفیق ایتمکه چالشیورلردی. بونلرجه بر فقیه ایچون اجتہادن زیاده بر حدث، بر حافظ اولقدها مقبوله چکوردی. هله حفظ ایچون پک زیاده اعتمتنا اولنوردی. عادتا علم، حفظدن عبارت ایدی. ایچلنرندہ بیکلرجه احادیث شریفہ بی سیدلریله برابر عن ظهر القلب او قومه، روایت ایتمکه مقندر اولانلر کثرتله موجود ایدی. بالاده دخی آکلاشیلمنش اولدینی وجهه امام مالک حضرتلری کنندی عصر نده بو اهل حدیثه ریاست ایلیورلردی. فقط وفاتدن صکره بعض اصحابی اول حضرتی امام اتخاذ ایده رک آنک تصور بیوردینی غایہ اعلی آرتق تعقیب ایتدیلر. بونلرجه امام مالک حضرتلری توجہ ایتدیکی هدفه واصل اولمش ایدی. بناءً علیه اول حضرت نہایت عمرینه دکین او طریق سنتده نقدر قطع مسافه ایتدی ایسه، ایشته آنی امام اتخاذ ایدنلر او نقطه ده ثابت قالدیلر. بو صورتله مذهب مالکی تأسیس ایتمشیدی.

فقط کوره جکزکه بو طریقک تکاملی ایچون دها پک چوچ جالشمق ایحاب ایلیوردی. دها هنوز هدفه وصول و قوعه کله مه میشیدی. اوت، بر فرقہ که اول حضرتله تقید ایتماشلردنی، آنلر بو طریقده ایلوله دیلر.. هپ اسکیسی کبی چالشیدلر. آثار و سننک تبعاتنده دوام ایتدیلر. عراقیلردن، چجازیلردن بر قسم اکٹریستک ابوحنیفه و مالک بن انس رضی الله عنہما یہ تقیدلری بونلر ایچون بر قتو رویرمدی. بالکس دها زیاده چالشلرینی، غایہ امللرینک میدانه کلیچیچون دها زیاده غیرت ایتملرینی تولید ایتدی. آنلر - شافعیلر و مالکیلر - اماملرینه تقیدلرینی آرتیردیجہ بونلرده دها یوقارویه دها اساسی بر نقطہ ثابتیه ربط قلب ایتمک ایستیورلردی.

شو صرہ لرده ایدیکه امام شافعی حضرتلری ظہور ایتدی. یه بونلردن بر قسمی شافعی رضی الله عنہی التزام ایتدیلر. مذهب واصولی قبول ایلولیلر. بو مذهبہ سالک اولانلرک آرتق اولجہ بولندقلری طریقده ایله رله میه جکلری طبیعی ایدی. زیرا بو مذهب بر مذهب مستقل اولوب، آنلرجه ماضیدن اوزانوب کان سلسہ ترقینک منہاسی ایدی. بناءً علیه آنلر ایچون شو نقطہ ثابتیه ده قالمق ایحاب ایلیوردی. طار، فقط اوژون اولان او طریق سننی تعقیب

تذیری بوزوق اولانلری موأخذہ ایدوب طوریور. لکن باقیور. سکنرک بشقہ لرنده موأخذہ ایتدیکی رزانلک ھپسی بر بر ریاپیور. بو کبی افعالک جای موأخذہ اولسی بشقہ لرندن صدور ایتمی اعتباریله ایمیش کبی کنیدیسندن صادر اولنچہ بتون سیئات حسناته انقلاب ایدیور! بو صایدیغمز آدملر دنیاده ای ندر، کوتونه در، طوغری ندر، اکری ندر بیلمزلر، بونلرک یالکن و قتیله دویوب بالله دکلری اسمی بیلیلر. اوت بوماهیتلرک یالکن اسمی اوکر نسلر لکن معناشی اکلام امشسلر انچق صرسی کلنچہ ایزاد ایتمکه آشمشلر حقیقت حاله کلنچہ بوریفلر جاہل، پسپایه، شرف انسانیتدن محروم برسوری مخلوقات سافلہ درکه وجودلری هیئت اجتماعیه ایچون بردلر، بونلر حیوانیت درکه سندن بر پارمی یوکسله مشلردر. اک قطعی حقایق وقت لذائذن ماعدا بر شی طانیزلر حتی او آنی حظ زائل اولدینی کبی او حسدن ده ذهول ایده رک عینی ذوقک تکریزنه قدر بی حس یشارلر. کذلک کوتون نامنده کنیدیلرینه وقت بر طاق آلام ویرهن اسیبدن ماعدا بر شی بیلمزلر. او آلامک اڑی قالقدینی کبی هیچ مصاب اولماش کبی اولورلر. عینی آلامی بشقہ لرنده کورسلر تائیر یعنی در خاطر ایدوب ده بیچاره یه بر نظر تأسفله باقازلر. بناءً علیه بونلرک عندنده بر شیئک حسن و قبیح کنیدیلرینه نسبتله بشقہ، دیکر لرینه نسبتله ینه بشقہ در. کرک ماہیت حسن ایچون، کرک ماہیت قبیح ایچون، کرک حقیقت نافع ایچون کرک حقیقت مضر ایچون بونلرجه بر صورت ثابتیه بوقدر.

«مصلحت عامہ»، «منفعت عمومیه»، «حقوق وطنیه» کی معنادن خالی بر یعنی طمطرائقی الفاظ از برلشلر، آغز لرنده چیکنے یوب طوریورلر. بونکله برابر سویلدکلری یا پدقلری ایشلرک فناخندن مصون قاله جق دکلردر. جهالتلری هیچ شبهه یوقدر که پک فنا بر عاقبت انتاج ایده جکدر. لکن بزبیله بر عاقبته منتظر دکلز. استیورز که ایش سوزدن چوچ اولسون. استیورز که بیوک کوچک بتون اینای مملکت لساناً تحسین ایتمکه اولدقلری فضائل احراء، مقتضاسنچه حرکتہ سی ایتسون ده صاحبنک سویلدیکی سوزلرہ اهل اولدینه او فضیلتک کذیسی شاهدی اولسون؛ شریعته، قانونه مطابق اعمال صالح میدان آلسون؛ مصالح بر طریق مستقیم تعقیب ایتسون، هر کس اختیار ایتدیکی مساعینک غرائبند حظی اسستیفا ایلسون؛ بو صورتله هم منفعت عامہ هم منفعت خاصه تأیید ایلسون. لکن ایچی بوش سوزلرہ، معناسز طنطنه لرہ کلنچہ بونلر شدت محجزدن ذشت ایدر که هیچ بر منفعت تأمین ایلز. انشاء الله بو موضوع او زرینه فرصلت بولنچہ ینه بر قاج سوز سویلیه جکز.

صرحوم شیخ محمد عبدہ

محمد عاکف

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

اشته اهل سنت و آثار فقهیلرینی شواصول داره سنندۀ احضار و ترتیب ایدیلر . بعض نقطه‌لرده توافق اختبار ایتدکلری حالدۀ شو اصولک خارجنه چیقدایلر . مسلکلرندۀ ثابت قسم اولدیلر . امام احمد بن حنبل حضرتلوی بو طریقده پک زیاده رسوخ ابراز ایتدی . مدید بر سعیک ، سورکلی بر تبعاتک نتیجه‌سی اولق اوزره مسندی میدانه قویدی . بو اثر کزین شومذهب اربابی ایچون پک یوکسک بر طبقه موافقیتی تبییر ایدیبوردی . پک اوزون بزرمانلردن بری اجرا ایدیلر تنبعاتک آراق منتهای ترقی به کله‌رک ختمه ایرمک اوزره اولدیغی کوستریبوردی .
فی الواقع ... احمد بن حنبل حضرتلوینک علمیجه ، حفظجه ، مسلکشده رسوخجه اقران و رفقائی میانندۀ تفرد ایتکده اولدیغی کورولیوردی . دیگر طرفدن طلبه و شاکرداشک کثیر آندرک بو طریقده اولان خذاقت و مهارتلوی ، بونکله برابر استادلرینه شدت مربوطیت و تسلیمیتلری حضرت امام ایچون بو طریقده بر امتیاز معنوی تأمین ایدیبوردی . آراق زمان چدجه ، بر طرفدن اقران و رفقائی آزالیور ، اوته‌کی طرفدن اصحاب و اخباری چوغالیوردی . کندیسی ده کمال کرمی ایله سی و غیرتندۀ دوام ایدیبوردی . اشته بتون باحوال حضرت احمدک بو طریقده موقع معلای امامته ارتقا ایتمک اوزره اولدیغنه شهادت ایدیبوردی . اوت صوک کونلوی حقیقته بومذہبک امامی اوله‌رق طانیلمغه باشلامشیدی . اشته اوزادن اوزارنه کلن ایز امام احمد رضی الله عنہک مسلک فقهیسنک بتون صفحات تکاملی ارائه ایده‌رک برشخصیت کسب ایتمشیدی .
آراق مذہب حنبلی بدأ ایدیور .

قزانلی حلیم ثابت

[صوک وار]

ذبح اسماعیل

بعض دم ترتیل ایدوب نظم کریم (کونو) ی
بر تفکر ایله‌زم حکم جلیل (وانحر) ی
ذوق فکرت حال استغراقه سوق ایله‌ر بني
بر محیز لوحه‌دن بینای شوق ایله‌ر بني
لوحه اما رؤیتی آتشن ادرائک اولور
عقل حکمت بیشه سین دهشتندن چاک اولور
لوحه اما کبیریای خالقک بر لوحه‌سی
نامه اسرار اهل قربتک بر صفحه‌سی
لوحه اما که اولوب حیرتفزا افکارمه
انجلا ایله‌ر شویله‌ده دیده بیدارمه :
قوم‌لوب روادی که صحنه ریزه‌سنک و فرشی خار
جانیئی دوش بردوش تعالی کوهسار
بلکه صری طاغلرندن موضع بیت خدا
سطح ریکستانی لکن بای مردمدن جدا

ایدلر ینه نومید اولادیلر ، ینه ایله‌ده دیلر . فقط آراق خیلی موقفیاته مظہر اولغه باشلامشلردى . ایچلرندۀ بتون بلاد اسلامیه و مراکز علومده سیر و سیاحت ایده‌رک آثار و سنتک تبعاتنه حصر وجود ایدن مقتدر ، منقد بر چوق عالم‌لر کلدی . بر سنتک ، بر حدیثک طریق و سندی بولق ، و توقفجه قوتلک نه درجه‌ده اولدیغی آکلاهی . بیلملک ایچون هفت‌لرجه ، آیله‌جه سیاحتی کندیسیچون بر لذت ، بر وظیفه عد ایدن بر چوق فعال ، مدقول یتشدی .

تاریخ قرن ثانیک نصف دیگرینی صره‌ملقدۀ ایکن بو طریقک نقطه‌منتها می‌تکامله واصل اولق اوزره اولدیغی کورولیوردی . آراق اهل حدیث و سنتک دهاتندن اولان عبدالرحمن بن مهدی ، پیغمی بن سعید القطان ، یزید بن هرون ، عبدالرازاق ، ابو بکر بن ابی شیبه ، مسدد ، احمد بن حنبل ، اسحق بن داهویه ، فضل بن دشیم ... حضراتی کبار تابعین زمانندن باشلامش اولان طریقک اوزرنده بتون ترقی و تکاملاک تجلی ایتدیکی بر متها به واصل اولدیغی بتون حماللر پله تبییر ایدیبورلردى . بونلرده بتون سان و آثار طوپلانمشیدی . حتی امام احمد بن حنبل رضی الله عنہ اهل سنت و حدیثک مظہر اولدیغی ثریقات و تکاملاهه ترجمان اوله‌رق مسندی می‌اظمار عالمه وضع ایچلردى .

اشته بوصورتله بر طرفدن سان و آثارک جمع و تأییف تمام اولق اوزره ایکن دیگر طرفدن بتون مسائل فرعیه ، بتون فروعات عملیه قناعت و جدانیه لرجه ثابت اولان اصول صرتبا به ارجاع و تطبیق ایدیلیوردی !

بواص‌ولدن اک اوک صره‌ده قران کریم کلیوردی . لص قران وجوه مختلفه می‌محتمل ایسه تفسیر و ترجمه ایچون سنته مراجعت اولنوردی .

ایکنچی درجه‌ده سنت رسول کلیوردی ، که سائر مذہبلرده اولدیغی کبی بوراده اوزون اوزادی به تنقیداھه لزوم کورلیوردی : سنت شریفه استر مشهور و مستفیض اولسون ؟ استر اولسون ؟ استر فقهای سلفجه حتی اصحاب کرامه معموله به اولسون ، استراولماسون ... سنتک بر بلده اهالیسنه ، یاخود اهل بیت رسوله احتصاصی ده احتیاجبه مانع اوله‌مازدی . ال ویرکه سنت اولدیغی ثابت اولسون ...
صوکره فقهای اصحاب و تابعینک اقوال و آثارینه مراجعت ایتمک لازم کلیوردی .. بوراده دخی بجازلیلر ، عراقیلر کبی بعض تنقیداھه تابع دکل ایدیلر : صحابی ، تابعی هانکی قومدن ، هانکی بلده اهالیسندن اوپرسه اولسون اقوالینه ، آثارینه مراجعت اوونه بیلیردی . فقط بومسٹله حقنده اختلاف ایتشلرسه علمیجه ، ورجه ، حفظجه دها زیاده ایلروده ، دها زیاده قوتلی اولانک مذهبی ترجیح اولنوردی . اسباب ترجیحک مفقودی تی صورتنه مسنه‌ده اولان اختلاف ذکر ایدیلیردی .

بوندن صوکره کتاب و سنتک ایما آت واقضا آتنه و قیاسه مراجعت ایدر ؟ بولیله‌ده موافقیت حاصل اولماز سه توقف بیوزرلردى .